

Riktlinje för krisberedskap och civilt försvar

Dokumenttyp: Riktlinje

Antaget av: Kommunstyrelsen 2021-04-20, § 120

Senast reviderat:

Giltighetstid: Gäller tills vidare

Diarienummer: KS 2021-180

Dokumentansvarig: Kommundirektören

Adresserat till: Samtliga nämnder och förvaltningar

Tidpunkt för aktualitetsprövning:

Relaterade styrdokument: Säkerhetspolicy

Sökord:

Innehåll

1	Inledning	4
2	Omfattning	4
2.1	Syfte	4
3	Hantering av krissituationer i fred samt vid höjd beredskap	5
3.1	Process för risk- och sårbarhetsanalys	5
3.2	Kommunkoncernens krisorganisation	5
3.2.1	Tillämpningsanvisning för Linköpings kommuns organisation i kris och vid höjd beredskap	5
3.2.2	Kommunens krisledningsnivåer	6
3.2.3	Krisledningsnämnd	6
4	Höjd beredskap	6
4.1	Civilt försvar	7
4.1.1	Kompetenshöjning gällande totalförsvar	7
4.1.2	Krigsorganisation och dess bemanning	8
4.1.3	Ledning av civilt försvar under höjd beredskap	8

1 Inledning

Denna riktlinje syftar till att konkretisera säkerhetspolicyn i de delar den avser kommunens arbete med krisberedskap och civilt försvar. Riktlinjen konkretiserar även bilagan till säkerhetspolicyn, benämnd Linköpings kommuns arbete med krisberedskap och civilt försvar, vilken fastställs av fullmäktige för respektive mandatperiod. Riktlinjen gäller för alla kommunens nämnder och förvaltningar samt för bolag ingående i Stadshus AB, i den mån och i den omfattning det framgår av ägardirektiv samt av respektive bolags bolagsordning.

Riktlinjen redogör för hur kommunen organiserar sin ledning och samordning vid kris, hot om kris eller vid höjd beredskap såväl kommunövergripande som förvaltningsspecifikt. Riktlinjen redogör vidare för vilka möjligheter kommunen har att styra och leda de kommunala bolagen när sådana omständigheter råder.

Kommunstyrelsen ska, med stöd av denna riktlinje, kunna leda och samordna kommunens krisförebyggande arbete i syfte att säkerställa att kommunen kan bedriva all samhällsviktig verksamhet med kontinuitet oavsett yttre eller andra omständigheter, samt därigenom bygga upp kommunens förmåga till civilt försvar.

2 Omfattning

Kommunens åtaganden att med kontinuitet bedriva samhällsviktig verksamhet gäller såväl vid kris som vid extraordinär händelse i fredstid och vid höjd beredskap. Kommunen förutsätts, i alla lägen, uppfylla samtliga krav i all den lagstiftning som reglerar kommunens samhällsviktiga verksamheter, såsom socialtjänstens eller räddningstjänstens verksamhet. Utifrån ovanstående beskrivning är alltså kommunens arbete med krisberedskap av vidare omfattning än vad som omfattas av begreppet extraordinär händelse. Mot bakgrund av detta omfattar riktlinjen kommunens samlade arbete inom krisberedskapsområdet samt inom området civilt försvar.

2.1 Syfte

Kommunens arbete med krisberedskap och civilt försvar ska uppfylla de lagstadgade krav samt de överenskommelser om kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar som tecknas mellan MSB och SKR. Syftet med riktlinjen är därför att ge relevanta uppdrag och mandat för att uppfylla de åtaganden inom krisberedskap och civilt försvar som krävs för att kommunen ska uppfylla målen i säkerhetspolicyn samt övergripande mål och inriktningar som anges i bilagan till säkerhetspolicyn.

3 Hantering av krissituationer i fred samt vid höjd beredskap

Kommunstyrelsen ansvarar för att kommunen har en organisation med god förmåga att hantera kris och extraordinära händelser i fredstid samt att härigenom tillse att kommunen har förmåga att uppnå grundläggande förmåga till civilt försvar.

3.1 Process för risk- och sårbarhetsanalys

Kommunen ska analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys.

Ett systematiskt arbete med kommunens övergripande risk- och sårbarhetsanalys ska vara en naturlig del av kommunens och de kommunala bolagens arbetsprocesser. Resultatet av denna mynnar ut i förslag på åtgärder som bedöms kunna reducera kommunens sårbarheter som kan uppkomma exempelvis vid extraordinära händelser. Dessa åtgärder ska framgå av en detaljerad åtgärdsplan som ska presenteras för och godkänns av kommunstyrelsen en gång per mandatperiod samt beslutas av fullmäktige inom ramen för flerårsbudget.

De nämnder som bedriver samhällsviktig verksamhet ansvarar för att kontinuitetsplanering genomförs i syfte att minska risker och sårbarheter i den egna samhällsviktiga verksamheten. Hur kommunen ska arbeta med den kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalysen samt hur de kommunala verksamheterna ska arbeta med kontinuitetsplanering, beskrivs i särskilt framtagna tillämpningsanvisning, vilken ska fastställas av kommundirektören.

3.2 Kommunkoncernens krisorganisation

Kommunens krisorganisation tar sin utgångspunkt i ordinarie organisationsstruktur, ansvarsfördelning och beslutsvägar. Detta innebär bl.a. att ansvaret inte förflyttas vid en kris utan respektive nämnd och förvaltning ansvarar, så lång det är möjligt, för hanteringen.

Varje förvaltning ska ha beredskap att ta emot larm och initiera krishantering genom att aktivera den lokala krisledningen. Den centrala krisledningens huvudsakliga uppgift är att leda eller stötta arbetet vid en kris som berör en eller flera förvaltningar eller är kommunövergripande.

3.2.1 Tillämpningsanvisning för Linköpings kommuns organisation i kris och vid höjd beredskap

I syfte att tydliggöra kommunens krisorganisation uppdrar kommunstyrelsen åt kommundirektören att fastställa en tillämpningsanvisning för kommunens krisorganisation i fred och vid höjd beredskap, vilken tydliggör kommunens

ledningsorganisation och ansvarsförhållanden inom kommunen i kris eller vid höjd beredskap.

Härtill uppdras åt kommundirektören att fastställa de till tillämpningsanvisningen hörande instruktioner, som behövs för att säkerställa att kommunen har en god förmåga att hantera krissituationer i såväl fred som vid höjd beredskap.

3.2.2 Kommunens krisledningsnivåer

Kommunens krishantering är indelad i fem olika nivåer. Krisledningsnivåerna ska utgå från hur den oönskade händelsen påverkar organisationen eller dess ledningsförmåga. Hur krishanteringen ska ske för respektive nivå ska beskrivas i ovan angivna tillämpningsanvisning.

3.2.3 Krisledningsnämnd

Kommunen är skyldig att ha en utsedd och utbildad krisledningsnämnd. Krisledningsnämndens ansvar och arbete regleras i kommunens reglemente.

Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen, i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning. Nämnden har då till uppgift att ta ställning till den aktuella situationen och de omedelbara och långsiktiga konsekvenserna, fastställa kommunens roll och ansvar samt ange övergripande inriktning för krishanteringen för att därigenom ta beslut av principiell beskaffenhet för att kunna hantera händelsen.

Krisledningsnämnden har vid en extraordinär händelse möjlighet att återta hela eller delar av verksamhetsområden från andra nämnder i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till händelsens art och omfattning. Så snart förhållanden medger så ska uppgifterna som övertagits återgå till ordinarie nämnd.

4 Höjd beredskap

Vid höjd beredskap ska kommunen fortsatt bedriva den samhällsviktiga verksamheten, så långt det är möjligt med hänsyn till tillgång på personal och förhållanden i övrigt. För att kommunen ska kunna upprätthålla sin samhällsviktiga verksamhet under höjd beredskap är kommunen skyldig att vidta de förberedelser som behövs för detta, såsom planering för krigsorganisation, bemanning av denna samt nödvändig kontinuitetshantering.

De förberedande uppgifter som kommunen ska prioritera är att säkerställa att kommunens krisorganisation har grundläggande kunskaper om vilka uppgifter kommunen har vid höjd beredskap, att påbörja arbetet med kommunens krigsorganisation samt att utreda och verkställa krigsplacering av personal. Slutligen ska kommunen prioritera att utöka och stärka arbetet med säkerhetsskydd och signalskydd.

4.1 Civilt försvar

Civilt försvar bedrivs i syfte att säkerställa samhällsviktiga verksamheter under höjd beredskap och att förbereda Sverige för krig. I fredstid utgörs kommunens arbete inom ramen för civilt försvar av beredskapsplanering och förmågehöjande åtgärder. Utgångspunkten för planeringen av totalförsvaret är att under minst tre månader kunna hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och Sveriges närområde som innebär allvarliga störningar i samhällets funktionalitet samt krig under del av denna tid.

Inriktning och målsättning med förstärkningen av totalförsvaret regleras av vid var tid gällande försvarsbeslut. Arbetet leds av Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Kommunens åtaganden i arbetet med återuppbyggnaden av civilt försvar regleras i en överenskommelse mellan MSB och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Målsättningen med återuppbyggnaden av civilt försvar, är att kommunen ska ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Mot bakgrund av ovanstående ska kommunen fortlöpande arbeta med de förberedelser som behövs för att kommunen på sikt ska kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret i händelse av krigsfara och krig. I syfte att uppfylla kommunens prioriterade uppgifter på området, i enlighet med hur de utvecklas nedan, ges kommundirektören i uppgift att, inom samtliga områden med undantag av säkerhetsskydd och signalskydd, ta fram och fastställa tillämpningsanvisningar och instruktioner.

4.1.1 Kompetenshöjning gällande totalförsvaret

Förtroendevalda och tjänstemän i kommunen behöver ha grundläggande kunskaper om de författningar och arbetssätt som gäller vid höjd beredskap, krigsfara och krig. Det är angeläget att kunskapen om totalförsvaret ökar.

Nyckelpersoner i kommunens organisation ska under perioden genom utbildning ges kunskaper om höjd beredskap och totalförsvar.

4.1.2 Krigsorganisation och dess bemanning

Kommunen ska säkerställa att samhällsviktiga och lagstadgade verksamheter fortsatt kan bedrivas under höjd beredskap. Detta ligger till grund för kommunens krigsorganisation och dess bemanning.

I syfte att fastslå och följa upp krigsorganisationens förmåga i detta avseende finns planeringsverktyget Krigsduglighet (KDU) att tillämpa.

Bemanningen av kommunens krigsorganisation kan säkerställas genom krigsplacering eller allmän tjänsteplikt. Genom krigsplacering säkerställer kommunen sin bemanning i krigsorganisationen. Krigsplacering ska utföras för personer i krisledande funktion, nyckelpersoner och för funktioner av vikt för krigsorganisationen och för att säkerställa kommunens förmåga till civilt försvar under höjd beredskap.

4.1.3 Ledning av civilt försvar under höjd beredskap

Vid krig eller fara för krig kan regeringen besluta om höjd beredskap, vilket innefattar de två beredskapsnivåerna skärpt och högsta beredskap. Vid höjd beredskap ska kommunen vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av kommunens samlade verksamhet som är nödvändiga för att under rådande förhållanden kunna fullgöra kommunens uppgifter inom totalförsvaret. Planeringen kan bl.a. avse tjänstgöring och ledighet för personal.

Under höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva. En stab för det civila försvaret ska, på uppdrag av kommunstyrelsen, leda den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva under höjd beredskap. Kommunens organisation och ledning vid höjd beredskap ska framgå av Instruktion för staben för civilt försvar, vilken ska tas fram och fastställas av kommundirektören.

Skärpt beredskap

Vad avser skärpt beredskap ska kommunen vidta åtgärder kring bemanning, resurshållning och planering i den utsträckning staten kräver.

Vid skärpt beredskap kan regeringen besluta om att införa viss för ändamålet avsedd lagstiftning i syfte att bl.a. effektivisera och underlätta kommunens arbete under höjd beredskap. Regeringen beslutar om vid vilken tidpunkt och omfattning som sådan lagstiftning ska träda ikraft.

Högsta beredskap

Högsta beredskap innebär att Sverige är i krig. Vid högsta beredskap övergår kommunen till att stödja totalförsvaret genom att ställa om till kommunens krigsorganisation.

Högsta beredskap tillkännages i media eller genom beredskapslarm. Beredskapslarm innebär en order till den som är krigsplacerad inom totalförsvaret att omedelbart inställa sig till tjänstgöring enligt krigsplaceringsorder eller motsvarande handling.

Vid beredskapslarm träder viss lagstiftning ikraft och ska omedelbart tillämpas. Vid beslut om skärpt beredskap eller högsta beredskap utan beredskapslarm kan regeringen besluta om att alla eller delar av lagstiftningen ska tillämpas.

Säkerhetsskydd inklusive signalskydd

Arbetet med beredskapsförberedelser inom det civila försvaret skapar behov av ett utökat och stärkt arbete med säkerhetsskydd och signalskydd.

Säkerhetsskydd gäller de verksamheter som bedriver säkerhetskänslig verksamhet och som därmed är av betydelse för Sveriges säkerhet.

Säkerhetsskyddslagen, säkerhetsskyddsförordningen och Säkerhetspolisens föreskrifter ställer krav på kommunen att utforma egna styrande regelverk för att upprätthålla säkerhetsskyddet. Syftet med kommunens säkerhetsskyddsarbete är primärt att ge skydd mot antagonistiska angrepp såsom spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott mot landets säkerhet.

För att kommunen ska kunna upprätthålla säkerhetsskyddet enligt ovan, ansvarar säkerhetsskyddschefen, som enligt kommunstyrelsens delegationsordning har beslutanderätt, för att erforderliga instruktioner tas fram.